Zásady kontroly užitkovosti

- Titulní strana
- 1. Úvod
- 2. Základní pojmy
- 3. Obecná pravidla pro kontrolu užitkovosti
- 4. Pravidla pro zjišťování množství mléka a obsahu mléčných složek
- 5. Postup při zpracování individuálních vzorků mléka v laboratořích pro rozbor mléka (LRM) při kontrole užitkovosti
- 6. Pravidla ICAR pro dohled nad KU
- 7. Zkoušky dojitelnosti (ZD)

Titulní strana

ČMSCH a.s. | ČESKOMORAVSKÁ SPOLEČNOST CHOVATELŮ

ZÁSADY PROVÁDĚNÍ

KONTROLY MLÉČNÉ UŽITKOVOSTI

Vydání platné pro kontrolní rok
2025-2026

účinnost od 1. října 2025

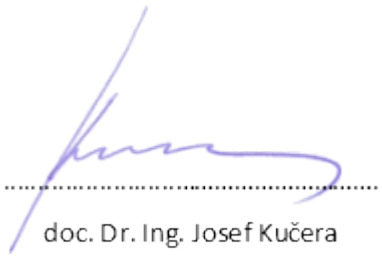
Copyright © 2024 ČMSCH, a.s.

1. Úvod

Kontrola mléčné užitkovosti u krav v jednotlivých chovech je jedním ze základních chovatelských opatření, které slouží chovatelům a šlechtitelům, pro selekci zvířat, práci se stádem, získává data pro výpočty plemenných hodnot v kontrole dědičnosti a je zároveň zdrojem informací upozorňujících na nedostatky managementu v oblastech výživy, zoohygieny a prevence.

Vypracování těchto pokynů vyplynulo z potřeby sjednotit organizaci a provádění kontroly užitkovosti tak, aby byla v souladu s platnou legislativou**[1]** a s mezinárodně platnými postupy**[2] , schválenými v roce 2018 Mezinárodním výborem pro kontrolu užitkovosti ICAR**[3]** (International Committee for Animal Recording). Pokyny vycházejí z platných norem specifikujících analytickou činnost laboratoří pro rozbory mléka.

Česká republika je členskou zemí ICAR prostřednictvím Českomoravské společnosti chovatelů, a.s., která také odpovídá za provádění kontroly užitkovosti v České republice.



doc. Dr. Ing. Josef Kučera

V Hradištku dne 29. 9. 2025

ředitel ČMSCH, a.s.

1 Zákon č. 154/2000 Sb. - Zákon o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), v aktuálním znění; úplné znění č. 344/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 448/2006 Sb. - Vyhláška o provedení některých ustanovení plemenářského zákona, ve znění navazujících předpisů.

2 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1012, v aktuálním znění

3 ICAR Guidelines, která jsou dostupná na: https://www.icar.org/index.php/icar-recording-guidelines/. Na kontrolu mléčné užitkovosti skotu je v ICAR Guidelines zaměřena zejména sekce: Section 02 - Cattle Milk Recording (poslední verze této sekce byla publikována v říjnu roku 2017 a schválena v únoru 2018 na Valném shromáždění ICAR na kongresu v Aucklandu.

2. Základní pojmy

Základní pojmy

Dojivost

Množství nadojeného mléka v měrné jednotce (kg).

Laktace

Doba, po kterou kráva produkuje mléko.

Začátek laktace

Je následující den po otelení.

Maximální laktace

Uznaná laktace, v níž kráva docílila nejlepšího výsledku mléčné užitkovosti z hlediska hodnotícího systému.

Nenormální laktace

Všechny ukončené laktace, které nesplňují podmínky stanovené pro normální laktace.

Normální laktace

Laktace s řádným průběhem, trvající 240 a více laktačních dnů, s minimální užitkovostí 2000 kg.

Normované laktace

Laktace, trvající 305 laktačních dnů; používají se pro hodnocení skotu s tím, že jako normovaná se uznává i normální laktace trvající 240 až 304 laktačních dnů s minimální dojivostí 2000 kg mléka; u normálních laktací delších než 305 dnů, se pro normované laktace uvažuje užitkovost dosažená v prvých 305 dnech laktace.

Neuznaná laktace

Laktace, u které byla kontrola zahájena po 68. dnu od data otelení, popř. byl v jejím průběhu 2x interval delší než 37 nebo 1x delší než 75 dní (v případě veterinární uzávěry delší než 100 dní). Kontrola zahájena před 6. dnem od otelení se nezpracovává.

Kontrolovaná dojnice

Kráva ustájená ve stáji zapojené do systému KU a vykazuje minimální denní dojivost 3 kg mléka.
Kráva ustájená ve stáji zapojené do systému KU, bez ohledu, v jakém stadiu mezidobí se nachází.

Vícečetné dojení

Dojení více než dvakrát během kontrolního dne.

Celkový výdojek

Množství mléka získané dojením a dodojením z celého vemene, vyjadřuje se v kg.

Kontrola užitkovosti skotu

Pravidelné zjišťování údajů požadovaných pro posouzení užitkových vlastností skotu.

Kontrolní den

Den, ve kterém se uskutečňuje kontrola užitkovosti.

Kontrolní rok

Období v kontrole užitkovosti začínající 1. 10. běžného roku a končící 30. 9. následujícího roku.

Interval kontrol

Rozmezí mezi dvěma po sobě následujícími kontrolními dny, je dáno standardy ICAR.

Mezidobí

Období od jednoho otelení krávy do dalšího otelení; je vyjádřeno počtem dní.

Meziúdobí

Interval mezi kontrolami delší než 37 dní, maximálně však 75 dnů.

Pracovník provádějící KU

Osoba odborně způsobilá a řádně technicky vybavená podle § 30 odst. 2 plemenářského zákona pověřená prováděním kontroly užitkovosti, vyškolená určenou organizací, která vede i předepsanou evidenci související s KU.

Service perioda (mezibřezost)

Doba od otelení do zapuštění, po kterém plemenice zabřezne, udává se počtem dnů.

Stání na sucho

Období od zaprahnutí do následného otelení.

Zaprahnutí

Doba ukončení produkování mléka.

Dojitelnost – rychlost dojení

Schopnost dojnice uvolňovat rozdílnou intenzitou mléko při dojení.

Zkoušky dojitelnosti krav

Posuzuje se podle absolutního průměrného minutového výdojku (APMV), který se stanoví z celkového množství mléka získaného strojním dojením vyděleného dobou toku mléka

Individuální vzorek

Vzorek mléka (poměrný, alternativní), u kterého se provádí jednotný typ analýzy (T, B, L, SB, M) a

odebírá se od každé laktující dojnice nezávisle na stadiu její laktace.

Poměrný vzorek

Individuální vzorek mléka, který se skládá se dvou nebo více objemů, které odpovídají příslušnému výdojku.

Alternativní vzorek

Individuální vzorek mléka, jehož celý objem se odebírá alternativním (střídavým) způsobem.

Kontrolní vzorek

Odebírá se při superkontrole a slouží k určení správnosti odběru individuálních vzorků při kontrole užitkovosti.

ESD – elektronický sběr dat

Záznam údajů zjišťovaných při kontrolním dni do datových souborů prvotních dokladů KU, vytvářených pomocí aplikovaného software, a jejich odeslání k dalšímu automatizovanému zpracování plemenářských dat kontroly užitkovosti.

SUPD – Souborové úložiště plemenářských dat

Datové úložiště pro ukládání a archivaci tiskových nebo datových výstupů zpracování plemenářských dat, pro archivaci prvotních dokladů KU při elektronickém sběru dat, přístupné chovatelům, chovatelským svazům, oprávněným organizacím a dalším subjektům.

eSkot – SW systém provozovaný výpočetním střediskem Plemdatu s.r.o.

Pro registrované uživatele slouží k předávání plemenářských dat ke zpracování v ÚE, archivaci

prvotních dokladů. a zpracovaných tiskových a datových výstupů.

3. Obecná pravidla pro kontrolu užitkovosti

3.1. Účel kontroly mléčné užitkovosti spočívá ve zjišťování množství mléka vyprodukovaného jednotlivými dojnicemi a ve zjišťování obsahu mléčných složek. Tyto podklady jsou využívány pro selekci a výpočet odhadu plemenných hodnot v kontrole dědičnosti.

Dále jsou výstupy z kontroly užitkovosti využitelné pro zlepšení jakosti mléka, hygieny jeho výroby, sledování zdravotního stavu zvířat a k řízení práce se stádem.

3.2. Kontrolu mléčné užitkovosti krav na území ČR zajišťují oprávněné osoby, které k této činnosti získaly souhlas Ministerstva zemědělství ČR a mají k tomu zaměstnance odborně způsobilé a řádně technicky vybavené dle § 7, odst. 2 plemenářského zákona. Oprávněné osoby zajišťující kontrolu mléčné užitkovosti určí metodu kontroly, která bude v souladu s požadavkem chovatele a šlechtitelským programem chovaného plemene.

3.3. Kontrolovaná zvířata musí být v kontrolní den identifikovatelná, aby byla možnost evidovat jejich identifikační čísla podle přílohy č. 4 k vyhlášce č. 448/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

3.4. Dohled nad kontrolou užitkovosti zajišťuje pověřená osoba, pověřená ministerstvem k výkonu činností dle §23c plemenářského zákona, a to prostřednictvím inspektorů pověřené osoby. Pověřená osoba zabezpečuje zpracování a zveřejňování výsledků KU dle §7, odst. 7 plemenářského zákona (dále jen pověřená osoba).

3.5. Oprávněná osoba oznámí pověřené organizaci plánované kontroly v dohodnutém termínu a na dohodnuté období pomocí aplikace „Inspektor“. Pokud nastane v dohodnutém termínu náhlá změna, při které aplikace „Inspektor“ již neumožňuje změnu termínu zadat, je odpovědný pracovník oprávněné organizace povinen tuto skutečnost neprodleně oznámit příslušnému inspektorovi pověřené osoby.

3.6. Při kontrole mléčné užitkovosti se zjišťuje dojivost, obsah tuku, bílkovin a laktózy, somatických buněk a močoviny, případně další ukazatele kvality mléka. Produkce mléka a obsah složek se sleduje až do ukončení laktace.

3.7. V záznamech o KU musí být uváděny skutečně zjištěné údaje o označení (identifikačním číslem), datu narození, užitkovosti, původu a plemenné hodnotě zvířete. Oficiální záznamy a výstupy z KU může vystavovat pouze pověřená osoba

3.8. Údaje z KU jsou zpracovány pomocí software, za jehož vývoj a správu je zodpovědná pověřená
osoba.

3.9. Oznámení termínu provedení kontroly chovateli je přípustné až po dojení, které předchází KU. Pouze ve stájích, kde z důvodů organizace práce je třeba dalšího personálu pro zajištění správného průběhu kontroly užitkovosti, může pověřená osoba

povolit jinou dobu oznámení.

3.10. Jakákoliv skupina zvířat chovaná za stejným účelem a na stejném místě se považuje za celé stádo. Aby záznam o kontrole užitkovosti byl uznán za oficiální, musí se kontrola provádět u celého výše specifikovaného stáda. Stádo v kontrole užitkovosti může být rozděleno na kontrolované skupiny zvířat složené z jasně odlišných plemen nebo kříženců, nebo pokud jsou zvířata chována výrazně odlišným způsobem a na různých místech.

3.11. Chovatel musí vytvořit podmínky pro řádné provádění kontroly užitkovosti. Pokud tyto

podmínky nejsou vytvořeny, nemůže se kontrola užitkovosti uskutečnit.

3.12. Kontrola užitkovosti se provádí pouze u plemenic se zdravou mléčnou žlázou.

3.13. Údaje o užitkovosti zjištěné při kontrolním dojení se přebírají bez korektury. Veškeré opravy těchto údajů musí být prokazatelně doložitelné. U zvířat označených chovatelem jako nemocná, poraněná, ošetřovaná nebo v říji se musí pro výpočet údajů za laktaci použít skutečné hodnoty zjištěné v příslušný kontrolní den, pokud dojivost není nižší než 50 % dojivosti v předchozím kontrolním dnu.

4. Pravidla pro zjiš?ování množství mléka a obsahu mlé? ných složek

4.1. ****Metody kontroly mléčné užitkovosti Metoda kontroly užitkovosti A

**a) **Varianta A4-P

**b) **Varianta A4-A

**c) **Varianta A4-T

**d) **Varianta A4-R

Metody kontroly užitkovosti A

Symbol A4 znamená výkon kontroly mléčné užitkovosti pouze pracovníkem provádějícím KU oprávněné osoby v intervalu 4 týdnů.

V rámci metody kontroly A4 lze rozdělit kontrolu užitkovosti podle způsobu zjišťování dojivosti a obsahu mléčných složek na jednotlivé varianty.

a) ****Varianta A4-P s celkovým výdojkem a poměrným vzorkováním

Zjištění dojivosti:

U této metody se zjišťuje množství nadojeného mléka jako celkový výdojek za kontrolní den, který je tvořen součtem dílčích výdojků v kontrolním dnu. K příslušné dojivosti je připojen individuální vzorek. Odebíraný individuální vzorek musí být vždy reprezentativní o celkovém objemu 25-30 ml a musí splňovat tato kritéria:

Vzorkování:

– Pokud při technologii dojení se nachází interval mezi dojeními 10–14 hodin, skládá se celkový objem individuálního vzorku ze dvou stejně velkých objemů z večerního a ranního dojení (dvojí dojení).

– Pokud při technologii dojení se nachází interval mezi dojeními 8 ± 0,5 hodiny, skládá se celkový objem individuálního vzorku ze třech stejných objemů z každého dílčího dojení (trojí dojení).

– Při technologii trojího dojení s nepravidelným časovým intervalem je využíván následující postup. Odběr dvou poměrných vzorků v systému nepravidelného trojího dojení je identický s odběrem poměrných vzorků při dojení 2x denně. Odběr poměrných vzorků se tedy týká večerního a ranního dojení. Odebírá se poměrný vzorek o stejném objemu z ranního a večerního dojení od všech dojnic do skončení laktace. Z třetího dojení (dojení, které nesplňuje pravidelný interval) se nevzorkuje.

Dojivost krav v kg se uvádí za celý kontrolní den.

Krávy dojené nepravidelně 3x denně se v Rozborovém protokolu označí v kolonce (sloupci) *„počet dojení“* nahrazením implicitně uvedené dvojky číslem 5. Složky budou u těchto krav dopočteny (tabulka č. 6).

– Pokud při technologii dojení se nachází interval mezi dojeními 6 hodin, skládá se celkový objem poměrného vzorku ze čtyř stejných objemů z každého dílčího dojení.

– V ostatních případech je nutné odebírat poměrné vzorky, jejichž objemové složení odpovídá objemu výdojků v kg jednotlivých dílčích dojení (např. systém 1 ml vzorku →1 kg mléka).

– Objem mléka, ze kterého se bude odebírat individuální vzorek, musí být bezprostředně před odběrem dostatečně promíchán dle pokynů výrobce měřiče; pokud není měřič konstruován k automatickému odběru individuálních vzorků, mléko se přelije do jiné nádoby odpovídající velikosti a odtud je individuální vzorek odebrán.

– Pracovník, provádějící KU je povinen maximálně omezit styk mléka určeného k odběru individuálních vzorků se stájovým prostředím a musí zajistit identifikovatelnost individuálního vzorku.

– Individuální vzorek mléka musí být konzervován.

*Označení ve Jmenovce stájí *Způsob zajištění KU: 1 Způsob provádění KU: 6

Označení v Rozborovém protokolu

Denní doba: 3

Interval dojení: 0

b) ****Varianta A4-A s celkovým výdojkem a alternativním vzorkováním Zjištění dojivosti:

Při využití varianty A4-A se zjišťuje množství nadojeného mléka jako celkový výdojek za kontrolní den, který je tvořen součtem dílčích výdojků v kontrolním dnu. K příslušné dojivosti je odebrán alternativní vzorek. Obsahové složky mléka jsou korigovány podle zvláštních certifikovaných metodik. Metodu A4- A lze využít pouze v případě dvojího dojení, příp. pravidelného trojího dojení, tedy dojení, pro jejichž intervaly mezi dojeními jsou stanoveny přepočtové regresní rovnice (tabulka č. 4).

Vzorkování:

Alternativním vzorkem se rozumí individuální vzorek nabraný z jednoho výdojku o celém objemu, a to střídavě ráno a večer. Při využití varianty A4-A se odebírá vždy jediný individuální vzorek celého objemu vzorkovnice (25-30 ml) v kontrolním dnu. Pro další zpracování výsledků je důležité uvedení časového intervalu mezi jednotlivými dojeními v průběhu kontrolního dne. Uvažované alternativy jsou následující:

*__**Interval 8 hodin**__: ***aktuální v technologii trojího dojení s pravidelným intervalem mezi dojeními. Alternativní vzorky o plném objemu se odebírají st?ídav? jeden m?síc z ranního a druhý m?síc z poledního nebo ve?erního výdojku. (Po?ítáme s tím, že ráno je vždy dojeno celé stádo, v poledne nebo ve?er m?že být vynechána p?i dojení n?která skupina krav. V tom p?ípad? v tuto dobu nevzorkujeme.) Pokud je pravideln? 3x dojeno celé stádo, m?žeme libovoln? zvolit st?ídání ráno-poledne nebo ráno-ve?er.

*__**Interval 11 – 13 hodin**__: ***aktuální v technologii klasického dvojího denního dojení. Využití této alternativy se týká chovů, kde interval mezi ranním a večerním dojením je 11 a 13 hodin. Alternativní vzorky o plném objemu se odebírají střídavě jeden měsíc z večerního a druhý měsíc z ranního výdojku. Přepočet obsahu mléčných složek a somatických buněk je dán kombinací kódů denní doby a intervalu.

*__**Interval 10 – 14 hodin**__: ***aktuální v technologii klasického dvojího denního dojení. Využití této alternativy se týká chovů, kde interval mezi ranním a večerním dojením je 10 a 14 hodin. Alternativní vzorky o plném objemu se odebírají střídavě jeden měsíc z večerního a druhý měsíc z ranního výdojku. Přepočet obsahu mléčných složek a somatických buněk je dán kombinací kódů denní doby a intervalu.

*__**Interval 12 hodin**__: ***aktuální v technologii klasického dvojího denního dojení. Využití této alternativy se týká chovů, kde interval mezi ranním a večerním dojením je 12 hodin. Alternativní vzorky o plném objemu se odebírají střídavě jeden měsíc z večerního a druhý měsíc z ranního výdojku. Přepočet obsahu mléčných složek a somatických buněk je dán kombinací kódů denní doby a intervalu.

*__Označení ve Jmenovce stájí__ *Způsob zajištění KU: 1 Způsob provádění KU: 7

__Označení v Rozborovém protokolu__

Denní doba: večer: 1

ráno: 2

Interval: Vyplní se podle tabulky

c) ****Varianta A4T s dílčím výdojkem a alternativním vzorkováním Zjištění dojivosti:

Při zavedení varianty kontroly A4-T se zjišťuje množství produkovaného mléka uvedením pouze příslušného dílčího výdojku (ranního nebo večerního). Celkový nádoj bude vypočítán pomocí kombinace denní doby a intervalu mezi dojeními podle zvláštních certifikovaných metodik. Při

výpočtu množství mléka se využívají rovnice uvedené v tabulce č. 5. Variantu kontroly A4-T je možno využít pouze při četnosti dojení dvakrát denně (z důvodu problematického výpočtu dojivosti v kg v případě vícečetného dojení).

Vzorkování:

Obsah složek v kontrolním dnu se zjišťuje pouze jednou, a to střídavě jeden měsíc při večerním a následující měsíc při ranním dojení. Odebraný individuální vzorek musí mít objem 2530 ml. Obsahové složky mléka jsou přepočítány podle zvláštních certifikovaných metodik. Pro výpočet obsahu mléčných složek se využívají regresní rovnice identické s metodou A4-A. Při metodě A4-T je tedy zadání DD a INT podobné metodě A4-A, nelze využít intervalu 1 a 5 (vztahují se na pravidelné trojí dojení).

*Označení ve Jmenovce stájí *Způsob zajištění KU: 1 Způsob provádění KU: 8

Označení v Rozborovém protokolu

Denní doba: večer: 1

ráno: 2

Interval: Vyplní se podle tabulky

d) ****Varianta A4R AMS systémy (dojící roboty)

Varianta A4R se používá v systémech robotického dojení, kdy odběr vzorků probíhá automaticky pomocí tzv. shuttle. Dojení celého stáda může být jak řízené, tzv. nahánění do robotických hnízd, tak neřízené, s volným vstupem krav do robota.

Zjištění dojivosti:

Množství nadojeného mléka za kontrolní den se vypočítává jednotně dle unifikované metodiky ve výpočetním centru Plemdat z jednotlivých dojení za období 7 dnů. Pro výpočet se použije soubor odesílaný technikem KU z programu daného robota po skončení odběru vzorků.

Vzorkování:

Vzorkování probíhá automaticky bez přítomnosti technika KU a je plně závislé na nastavení robota. V souboru odesílaném technikem KU z robota je příznakem označeno dojení, ze kterého je odebírán vzorek. Obsah tuku se přepočítává regresní rovnicí s využitím časových záznamů o intervalu předcházejícího dojení. Ostatní složky se nepřepočítávají.
U řízeného robotického dojení nerozlišujeme denní dobu odběru vzorků.

Označení ve Jmenovce Způsob zajištění KU: 1 Způsob provádění KU: 9

Označení v Rozborovém protokolu

Denní doba: 1

Interval: 0

4.1. Intervaly kontrol

– Intervaly kontrol jsou určeny standardy ICAR.

– Intervaly mezi kontrolními dny metody A jsou v rozmezí 22 až 37 dní a to tak, aby minimální počet kontrol za kontrolní rok byl 11.

– Interval mezi kontrolními dny může být 1x za kontrolní rok delší než 37, max. však 75 dnů (meziúdobí). V případě veterinární uzávěry může být až 100 dnů. Při nesplnění této podmínky je laktace krávy neuznaná. To se týká i případů, kdy byla první kontrola provedena více než 68. den po otelení.

4.1. Kontrolní den

– Pro každou stáj se stanoví kontrolní den. Je to den, kdy začíná kontrola užitkovosti prvním kontrolním dojením a toto datum se považuje za datum kontroly. Krávy musí být dojeny v kontrolním dnu obvyklým způsobem, měnit postup je nepřípustné.

– Dojnice musí být do kontroly užitkovosti zařazena při nejbližším kontrolním dnu po datu otelení. Pokud je doba od otelení kratší šesti dnů, údaje zjištěné ke krávě se nezpracují do databáze KU a jako první kontrola se zpracuje následující kontrolní den. Výsledky analýz individuálních vzorků odebraných do šestého dne laktace poskytnou chovateli orientační výsledky obsahových složek, počtu somatických buněk a koncentrace močoviny.

– Pokud je první kontrolní den po 68. dnu laktace, laktace se stává neuznanou.

– Osoba provádějící KU musí být přítomna ve stáji nebo dojírně po celou dobu kontrolního dojení, při kterém dochází k odběru individuálního vzorku mléka, aktivně se podílí na sběru dat a kontroluje identifikaci dojnic. Netýká se robotizovaného dojení. V případě že software dojírny neumožnuje automatizovaný odečet nádojů, musí být technik přítomen všem dojením kontrolního dne.

4.2. Kontrolní rok

– Kontrolní rok trvá 365 dní, v přestupném roce 366 dní. Začíná 1. října a končí 30. září následujícího roku.

4.1. Zjišťování dojivosti

– Při odečtu hodnot výdojku z měřiče mléka pracovníkem provádějícím KU v průběhu kontrolního dojení, je údaj bezprostředně po změření zaznamenán do prvotního dokladu (Stájový zápisník, Stájová karta krávy apod.). Celková dojivost, ze všech dojení kontrolního dne, je zaznamenána do dokumentu Rozborový protokol, který je odeslán ke zpracování dat. Při elektronickém sběru dat může být změřený údaj ihned při dojení zaznamenán do elektronického RP, a to po záznamu identifikace krávy a záznamu kódu vzorkovnice. Funkci archivu má uložení prvotních dokladů

elektronického sběru dat na SUPD s údaji zjištěnými při jednotlivých dojení. Při elektronickém sběru dat ve stájích s robotizovaným dojením (varianta A4R) nejsou hodnoty výdojku zjištěného měřičem vkládány do elektronického RP. Ze SW dojícího zařízení je exportován soubor s hodnotami výdojků z jednotlivých dojení za období 7 dnů a tato data slouží k vypočtu množství nadojeného mléka za kontrolní den podle unifikované metodiky ve výpočetním centru Plemdat.

– Při přepisu nebo importu údajů o zjištěné dojivosti do elektronického RP z datového souboru SW dojírny slouží jako prvotní doklad o zjištěné dojivosti opis dat identifikovaný datem, resp. časem zjištěného výdojku pro jednotlivé kontrolované dojnice s uvedením jejich identifikátoru, resp. datový soubor ze software dojírny. Funkci archivu má uložení prvotních dokladů elektronického sběru dat na SUPD s údaji zjištěnými při jednotlivých dojení, a archiv použitých opisů nebo datových souborů z dojírny.

– Dojivost se musí zjišťovat a vzorky mléka se musí odebírat pomocí vybavení schváleného nebo

předběžně schváleného ICARem, které musí být přesně kalibrováno.

– Za integritu dat je zodpovědná oprávněná osoba provádějící kontrolu užitkovosti. Údaje o

dojivosti ze softwaru dojírny jsou importována bez úpravy e.

– Seznam schváleného a předběžně schváleného vybavení je publikován v „Pravidlech, standardech a směrnicích ICAR pro schvalování a kontrolu zařízení a vybavení“. Sekretariát ICAR tento seznam pravidelně aktualizuje.

– Seznam povolených nebo podmíněně povolených měřičů a vah je aktuálně dostupný na adrese www.icar.org.

– Přesnost vybavení používaného pro měření dojivosti a analýzu mléka musí být pravidelně a systematicky kontrolována pověřenou organizací, která kontroly provádí na základě metod schválených ICARem. Výsledky kontrol musí být archivovány po dobu 3 let.

– Dojivost se vyjadřuje v kg s přesností na jedno desetinné místo.

4.2. Laktace

– Laktace začíná následujícím dnem po otelení a končí, v případě nahlášení krávy jako zaprahlé, otelené nebo vyřazené. Za zaprahlou se považuje kráva, která nadojila méně než 3 kg mléka za den nebo méně než 1 kg za dojení.

4.3. Odběr individuálních vzorků

– Individuální vzorek mléka odebraný při kontrole užitkovosti musí být reprezentativní pro výdojek za 24 hodin nebo musí být korigován na 24 hodinový výdojek dle uplatněných metodik.

4.4. Záznamy o kontrole užitkovosti

– Záznamy o KU se zapisují do předtištěných formulářů nebo se vedou v elektronické podobě pomocí příslušného softwarového vybavení. Typy záznamů a jejich pořizování se řídí platnými zásadami pro zpracování AZD.

4.1. Identifikace individuálních vzorků mléka

– Individuální vzorky mléka se označují automatickou identifikací čárovými kódy z etikety vzorkovnice. Individuální vzorky musí být v každém okamžiku KU identifikovatelné.

– Označení vzorkovnic pomocí čárových kódů organizuje na území ČR pověřená osoba. Pověřená osoba eviduje číselnou řadu čárových kódů a uvolňuje je do oběhu tak, aby byla v reálném čase zaručena nezaměnitelnost a jednoznačná identifikovatelnost všech vzorků mléka odebraných pro účely KU.

– Etiketa na vzorkovnici určené pro analýzy mléka nesmí být nijak měněna (popisována) nebo využívána k dalším záznamům. Viditelně poškozené etikety s čárovými kódy nesmí být použity pro odběr vzorků.

4.2. Intervaly kontrol

? Intervaly kontrol jsou určeny standardy ICAR.

? Intervaly mezi kontrolními dny metody A jsou v rozmezí 22 až 37 dní a to tak, aby minimální počet kontrol za kontrolní rok byl 11.

? Interval mezi kontrolními dny může být 1x za kontrolní rok delší než 37, max. však 75 dnů (meziúdobí). V případě veterinární uzávěry může být až 100 dnů. Při nesplnění této podmínky je laktace krávy neuznaná. To se týká i případů, kdy byla první kontrola provedena více než 68. den po otelení.

5. Postup p?i zpracování individuálních vzork? mléka v laborato?ích pro rozbor mléka (LRM) p?i kontrole užitkovosti

Rozbor individuálních vzorků mléka pro potřeby kontroly mléčné užitkovosti provádí v ČR laboratoř pověřené osoby, která je Českým institutem pro akreditaci, o.p.s. akreditovaná jako zkušební laboratoř. Svou činnost vykonává podle příslušných předpisů a norem souvisejících s analytickou činností v oblasti syrového mléka.

V laboratoři jsou všechny dodané vzorky mléka standardně analyzovány na obsah tuku (T), bílkovin (B), laktózy (L), na množství somatických buněk (SB) a na obsah močoviny (M).

Jakékoliv požadavky na rozsah a druh dalších analýz musí být v průvodních dokladech řádně specifikovány a vyznačeny podle pokynů laboratoře.

5.1. Příjem individuálních vzorků

Při příjmu se kontroluje identifikace a kvalita individuálních vzorků.

Ze zpracování jsou vyloučeny individuální vzorky:

- neidentifikovatelné,
- zjevně nekvalitní,
- doručené po lhůtách stanovených příslušnými normami a předpisy,

Ostatní individuální vzorky jsou pak dále předány k analýze. V případě závažných nedostatků jsou laboratoří informováni oprávněná osoba.

5.2. Zpracování dokladů v „listinné podobě“ Přepravní lístek

Prvotní doklady v kontrole užitkovosti se zpracovávají dle „Zásad vedení ústřední evidence – – automatizované zpracování dat v kontrole užitkovosti“.

„Přepravní lístek – Objednávka rozborů“, slouží pouze k identifikaci vzorků mimo KU nebo pro objednání doplňkových rozborů. Přesně musí být vyznačeny všechny požadované informace týkající se analýz v daném chovu.

5.3. Zpracování dokladů v „elektronické podobě“

Pro zpracování prvotních dokladů je používán software, schválený členskou organizací ICAR, která odpovídá za zpracování dat z kontroly užitkovosti. Elektronický sběr dat kontroly užitkovosti (ESD), tzn. postup vytvoření elektronického Rozborového protokolu (ERP), elektronického Hlášení změn, otelení a přesunů (EHZOP) je podrobně popsán v

Zásadách vedení evidence při automatickém zpracování KU skotu. Každý uživatel ESD ze strany oprávněné organizace podléhá registraci u členské organizace ICAR zodpovídající za zpracování dat, která mu přidělí jedinečné uživatelské jméno a heslo, pod kterým bude ESD pracovníkem provádějícím KU zpracovávána.

Při využití automatické identifikace vzorků jsou využívány ve stáji přístroje se software, které umožní načtení čarového kódu z etikety vzorkovnice. Kód takto identifikovaného vzorku je uložen do věty krávy v datovém souboru eRP. Po ukončení kontrolního dne se data uložená v eRP odešlou ke zkompletování s výsledky rozboru mléka a následnému zpracování dat.

5.4. Zpracování dat z kontroly užitkovosti

Data zjištěná při kontrole mléčné užitkovosti a hodnoty získané rozbory v LRM, včetně dalších podkladů jsou zpracovány programy provozovanými pověřenou osobou. Podstatou zpracování je sloučení hodnot získaných rozborem mléka se souborem dojnic a jejich dojivostí za kontrolní den (Rozborový protokol). Dokumentem o úspěšnosti sloučení dat dojivosti a rozboru mléka je Opis výsledků z laboratoře a seznam vzorků s hodnotami rozboru, které nebyly sloučeny s údaji z Rozborového protokolu. Sloučená data jsou zpracována ve výpočetním středisku pověřené osoby a výstupem jsou sestavy vycházející z výsledků KU, resp. další datové výstupy. Zavedením elektronického sběru dat kontroly užitkovosti jsou informace z kontrolních dnů odesílány v datových souborech prvotních dokladů KU elektronicky přímo do výpočetního střediska pověřené osoby.

5.5. Odesílání výsledků z kontroly užitkovosti a jejich poskytování chovateli

Výsledky dojivosti a rozborů mléka z provedeného kontrolního dne jsou zpracovány ve výpočetním středisku pověřené osoby. Tiskové výstupy (sestavy) jsou distribuovány prostřednictvím oprávněných osob nebo jsou chovateli přístupné přímo na datovém úložišti SUPD. Na portále spravovaném pověřenou osobou na adrese www.cmsch.cz je umožněno, prostřednictvím internetové aplikace „Přístup k datům“ v sekci „Rychlé výsledky“ využívat výsledky individuálních vzorků ihned po rozboru v laboratoři. V sekci „LRM - rozbory KU“ jsou k dispozici výsledky KU verifikované (zpracované v databázi KU ve výpočetním středisku pověřené osoby). Obě sekce umožňují prohlížení a stahování dat z kontroly mléčné užitkovosti. Aplikace je provozována na principu individuálního zabezpečení a chovateli (a jím pověřeným subjektům) umožní přístup pouze k datům týkajících se jeho chovů.

Rozbor individuálních vzorků mléka pro potřeby kontroly mléčné užitkovosti provádí v ČR laboratoř pověřené osoby, která je Českým institutem pro akreditaci, o.p.s. akreditovaná jako zkušební laboratoř. Svou činnost vykonává podle příslušných předpisů a norem souvisejících s analytickou činností v oblasti syrového mléka.

V laboratoři jsou všechny dodané vzorky mléka standardně analyzovány na obsah tuku (T), bílkovin (B), laktózy (L), na množství somatických buněk (SB) a na obsah močoviny (M).

Jakékoliv požadavky na rozsah a druh dalších analýz musí být v průvodních dokladech řádně specifikovány a vyznačeny podle pokynů laboratoře.

5.1. Příjem individuálních vzorků

Při příjmu se kontroluje identifikace a kvalita individuálních vzorků.

Ze zpracování jsou vyloučeny individuální vzorky:

- neidentifikovatelné,
- zjevně nekvalitní,
- doručené po lhůtách stanovených příslušnými normami a předpisy,

Ostatní individuální vzorky jsou pak dále předány k analýze. V případě závažných nedostatků jsou laboratoří informováni oprávněná osoba.

5.2. Zpracování dokladů v „listinné podobě“ Přepravní lístek

Prvotní doklady v kontrole užitkovosti se zpracovávají dle „Zásad vedení ústřední evidence – – automatizované zpracování dat v kontrole užitkovosti“.

„Přepravní lístek – Objednávka rozborů“, slouží pouze k identifikaci vzorků mimo KU nebo pro objednání doplňkových rozborů. Přesně musí být vyznačeny všechny požadované informace týkající se analýz v daném chovu.

5.3. Zpracování dokladů v „elektronické podobě“

Pro zpracování prvotních dokladů je používán software, schválený členskou organizací ICAR, která odpovídá za zpracování dat z kontroly užitkovosti. Elektronický sběr dat kontroly užitkovosti (ESD), tzn. postup vytvoření elektronického Rozborového protokolu (ERP), elektronického Hlášení změn, otelení a přesunů (EHZOP) je podrobně popsán v Zásadách vedení evidence při automatickém zpracování KU skotu. Každý uživatel ESD ze strany oprávněné organizace podléhá registraci u členské organizace ICAR zodpovídající za zpracování dat, která mu přidělí jedinečné uživatelské jméno a heslo, pod kterým bude ESD pracovníkem provádějícím KU zpracovávána.

Při využití automatické identifikace vzorků jsou využívány ve stáji přístroje se software, které umožní načtení čarového kódu z etikety vzorkovnice. Kód takto identifikovaného vzorku je uložen do věty krávy v datovém souboru eRP. Po ukončení kontrolního dne se data uložená v eRP odešlou ke zkompletování s výsledky rozboru mléka a následnému zpracování dat.

5.4. Zpracování dat z kontroly užitkovosti

Data zjištěná při kontrole mléčné užitkovosti a hodnoty získané rozbory v LRM, včetně dalších podkladů jsou zpracovány programy provozovanými pověřenou osobou. Podstatou zpracování je sloučení hodnot získaných rozborem mléka se souborem dojnic a jejich dojivostí za kontrolní den (Rozborový protokol). Dokumentem o úspěšnosti sloučení dat dojivosti a rozboru mléka je Opis výsledků z laboratoře a seznam vzorků s hodnotami rozboru, které nebyly sloučeny s údaji z Rozborového protokolu. Sloučená data jsou zpracována ve výpočetním středisku pověřené osoby a výstupem jsou sestavy vycházející z výsledků KU, resp. další datové výstupy. Zavedením elektronického sběru dat kontroly užitkovosti jsou informace z kontrolních dnů odesílány v datových souborech prvotních dokladů KU elektronicky přímo do výpočetního střediska pověřené osoby.

5.5. Odesílání výsledků z kontroly užitkovosti a jejich poskytování chovateli

Výsledky dojivosti a rozborů mléka z provedeného kontrolního dne jsou zpracovány ve výpočetním středisku pověřené osoby. Tiskové výstupy (sestavy) jsou distribuovány prostřednictvím oprávněných osob nebo jsou chovateli přístupné přímo na datovém úložišti SUPD. Na portále spravovaném pověřenou osobou na adrese www.cmsch.cz je umožněno, prostřednictvím internetové aplikace „Přístup k datům“ v sekci „Rychlé výsledky“ využívat výsledky individuálních vzorků ihned po rozboru v laboratoři. V sekci „LRM - rozbory KU“ jsou k dispozici výsledky KU verifikované (zpracované v databázi KU ve výpočetním středisku pověřené osoby). Obě sekce umožňují prohlížení a stahování dat z kontroly mléčné užitkovosti. Aplikace je provozována na principu individuálního zabezpečení a chovateli (a jím pověřeným subjektům) umožní přístup pouze k datům týkajících se jeho chovů.

Rozbor individuálních vzorků mléka pro potřeby kontroly mléčné užitkovosti provádí v ČR laboratoř pověřené osoby, která je Českým institutem pro akreditaci, o.p.s. akreditovaná jako zkušební laboratoř. Svou činnost vykonává podle příslušných předpisů a norem souvisejících s analytickou činností v oblasti syrového mléka.

V laboratoři jsou všechny dodané vzorky mléka standardně analyzovány na obsah tuku (T), bílkovin (B), laktózy (L), na množství somatických buněk (SB) a na obsah močoviny (M).

Jakékoliv požadavky na rozsah a druh dalších analýz musí být v průvodních dokladech řádně specifikovány a vyznačeny podle pokynů laboratoře.

5.1. Příjem individuálních vzorků

Při příjmu se kontroluje identifikace a kvalita individuálních vzorků.

Ze zpracování jsou vyloučeny individuální vzorky:

- neidentifikovatelné,
- zjevně nekvalitní,
- doručené po lhůtách stanovených příslušnými normami a předpisy,

Ostatní individuální vzorky jsou pak dále předány k analýze. V případě závažných nedostatků jsou laboratoří informováni oprávněná osoba.

5.2. Zpracování dokladů v „listinné podobě“ Přepravní lístek

Prvotní doklady v kontrole užitkovosti se zpracovávají dle „Zásad vedení ústřední evidence – – automatizované zpracování dat v kontrole užitkovosti“.

„Přepravní lístek – Objednávka rozborů“, slouží pouze k identifikaci vzorků mimo KU nebo pro objednání doplňkových rozborů. Přesně musí být vyznačeny všechny požadované informace týkající se analýz v daném chovu.

5.3. Zpracování dokladů v „elektronické podobě“

Pro zpracování prvotních dokladů je používán software, schválený členskou organizací ICAR, která odpovídá za zpracování dat z kontroly užitkovosti. Elektronický sběr dat kontroly užitkovosti (ESD), tzn. postup vytvoření elektronického Rozborového protokolu (ERP), elektronického Hlášení změn, otelení a přesunů (EHZOP) je podrobně popsán v Zásadách vedení evidence při automatickém zpracování KU skotu. Každý uživatel ESD ze strany oprávněné organizace podléhá registraci u členské organizace ICAR

zodpovídající za zpracování dat, která mu přidělí jedinečné uživatelské jméno a heslo, pod kterým bude ESD pracovníkem provádějícím KU zpracovávána.

Při využití automatické identifikace vzorků jsou využívány ve stáji přístroje se software, které umožní načtení čarového kódu z etikety vzorkovnice. Kód takto identifikovaného vzorku je uložen do věty krávy v datovém souboru eRP. Po ukončení kontrolního dne se data uložená v eRP odešlou ke zkompletování s výsledky rozboru mléka a následnému zpracování dat.

5.4. Zpracování dat z kontroly užitkovosti

Data zjištěná při kontrole mléčné užitkovosti a hodnoty získané rozbory v LRM, včetně dalších podkladů jsou zpracovány programy provozovanými pověřenou osobou. Podstatou zpracování je sloučení hodnot získaných rozborem mléka se souborem dojnic a jejich dojivostí za kontrolní den (Rozborový protokol). Dokumentem o úspěšnosti sloučení dat dojivosti a rozboru mléka je Opis výsledků z laboratoře a seznam vzorků s hodnotami rozboru, které nebyly sloučeny s údaji z Rozborového protokolu. Sloučená data jsou zpracována ve výpočetním středisku pověřené osoby a výstupem jsou sestavy vycházející z výsledků KU, resp. další datové výstupy. Zavedením elektronického sběru dat kontroly užitkovosti jsou informace z kontrolních dnů odesílány v datových souborech prvotních dokladů KU elektronicky přímo do výpočetního střediska pověřené osoby.

5.5. Odesílání výsledků z kontroly užitkovosti a jejich poskytování chovateli

Výsledky dojivosti a rozborů mléka z provedeného kontrolního dne jsou zpracovány ve výpočetním středisku pověřené osoby. Tiskové výstupy (sestavy) jsou distribuovány prostřednictvím oprávněných osob nebo jsou chovateli přístupné přímo na datovém úložišti SUPD. Na portále spravovaném pověřenou osobou na adrese www.cmsch.cz je umožněno, prostřednictvím internetové aplikace „Přístup k datům“ v sekci „Rychlé výsledky“ využívat výsledky individuálních vzorků ihned po rozboru v laboratoři. V sekci „LRM - rozbory KU“ jsou k dispozici výsledky KU verifikované (zpracované v databázi KU ve výpočetním středisku pověřené osoby). Obě sekce umožňují prohlížení a stahování dat z kontroly mléčné užitkovosti. Aplikace je provozována na principu individuálního zabezpečení a chovateli (a jím pověřeným subjektům) umožní přístup pouze k datům týkajících se jeho chovů.

6. Pravidla ICAR pro dohled nad KU

6.1 Základní pravidla

– Členská organizace ICAR musí mít vybudovaný funkční systém dohledu nad prováděním kontroly užitkovosti a managementu kvality. Pro provádění dohledu musí členská organizace ICAR vytvořit metodiku, která je v souladu s pravidly ICAR,

€ € € € – Členské organizace ICAR zodpovídají za zajištění dostatečného dohledu nad záznamy
a výsledky kontroly užitkovosti.

– Členské organizace ICAR musí být registrovány u sekretariátu ICAR a jejich povinností je hlásit pravidelně uskutečněné kontroly.

6.2. Pravidla pro postupy dohledu

Předmětem kontroly (dohledu) nad kontrolou užitkovosti je:

– dodržování metod KU a vybavení schválené ICARem,

– zda vybavení pro KU je správně instalováno, používáno a kalibrováno dle návodu výrobce,

– zda zvířata v KU jsou označena v souladu s platnými předpisy,

– zda probíhají kontroly pracovníky členské organizace ICAR tak, aby se zjistila správnost a věrohodnost uváděných údajů a které zaručují vyloučení chybných údajů ze zpracování kontroly užitkovosti,

– zda osoba provádějící dohled nad kontrolou užitkovosti není stejná jako ta, která terénní kontrolu užitkovosti provádí,

€ € € €– provádění příležitostných kontrol v případě zjištění nedostatků při běžné KU,

– opakované nebo hrubé porušení postupů při kontrole užitkovosti předává členská organizace ICAR k šetření České plemenářské inspekci.

6.3. Superkontrola v kontrole mléčné užitkovosti

Superkontrola (dále SK) spočívá v překontrolování již ukončené rutinní kontroly. SK je nástroj, který slouží k ověření výsledků kontroly mléčné užitkovosti u individuálních krav. Je založen na základě opakovaného provedení kontroly užitkovosti ve stádě. Provádění SK je povinné u organizací, které se uchází o Certifikát kvality ICAR a provádí se u všech metod kontroly užitkovosti.

SK provádí pracovník členské organizace ICAR maximálně do 48 hodin po pravidelné rutinní kontrole užitkovosti. Technik ani chovatel nesmí vědět, že bude provedena

superkontrola před provedením rutinní kontroly užitkovosti.

V superkontrole bude využito následujících pracovních postupů:

– Opakování kompletní kontroly užitkovosti v celém stádě

– Pokud je počet krav ve stádě vyšší, než 200 krav lze porovnávat předselektovanou skupinu
zvířat nebo skupinu náhodně vybraných zvířat.

Výběr chovů pro SK se provádí podle těchto kritérií a principů:

– Chovy mohou být vybrány na základě předselekce nebo náhodného výběru

– Chovy, které se v průměru tučnosti nacházejí mimo vypočítaný interval

– Chovy s vysokou produkcí mléka

– Chovy s velkým nárůstem užitkovosti

– S intenzivní plemenářskou činností, v jejíchž stádech jsou ustájeny matky býků nebo dojnice s
vysokou užitkovostí

– V případě pochybností o správnosti a důvěryhodnosti kontroly užitkovosti

– Chovatelé s intenzívní plemenářskou činností, v jejichž stádech jsou ustájeny matky býků nebo dojnice s vysokou užitkovostí.

Aby mohly být individuální vzorky z KU a kontrolní vzorky SK porovnávány, musí být kontrolní vzorky odebrány stejnou metodou, resp. kontrolní vzorky musí být složeny ze stejných poměrů z jednotlivých dojení. Ve všech případech se v SK hodnotí obsah tuku a produkce mléka.

6.3.1. Chovy vykazující průměrnou hodnotu tuku mimo stanovený interval

Obsah tuku v mléčných vzorcích je prvotním ukazatelem kvality odběru vzorků. Pokud se při odběru vzorků objem mléka, ze kterého se odběr vzorků uskuteční, dostatečně nepromíchá, ocitnou se hodnoty tuku v extrémních hodnotách, ať vysokých či nízkých. Z tohoto důvodu se takové chovy musí podrobit superkontrole.

Při stanovení intervalu průměrných hodnot tuku se vycházelo z vážených průměrů probíhajících laktací krav u stád zapojených v KU v České republice. Vlastní výpočet intervalu vycházel z teorie normálního rozdělení. Interval má tedy hodnotu váženého průměru
± 2 směrodatné odchylky.

Stanovení výběrového intervalu:

Vážený průměr = 3,99 %

Směrodatná odchylka $S_x = 0,34 \times 1,96 = 0,67$

Dvě $S_x = 1,34$

Int. = váž. průměr tuk ± 2 S_x

Int. = 3,99 % ± 1,34 %

Z uvedeného vyplývá, že do superkontroly budou zařazeny chovy, u nichž byl vykázán průměr
pod 2,65 % a nad 5,33 % obsahu tuku.

Vyhodnocení:

Diference hodnot mezi KU a SK budou vyhodnoceny individuálně po jednotlivých dojnicích.

Obsah tuku:

Povolený interval v hodnotě tuku je stanoven na 13 %. Tato hodnota se skládá z povolené 10% objektivní chyby + 3 % nejistoty měření vyplývající ze Standardního operačního postupu akreditované laboratoře ČMSCH, a.s. Pokud diference hodnot KU a SK překročí u jednotlivých krav stanovený limit, budou hodnoty mléčných složek u těchto krav z KU za příslušné období zrušeny. Pokud výsledky SK prokáží vysoký počet nadlimitních diferencí, zruší pracovník členské organizace ICAR hodnoty složek mléka u celého chovu za příslušné období, případně pokud to situace dovolí, navrhne oprávněné osobě odběr vzorků opakovat.

Dojivost:

V případě dojivosti je povolený interval stanoven na 15 % (10 % objektivní chyba, 5 % měřící zařízení). V případě výskytu vyššího počtu nadlimitních diferencí, oprávněný pracovník členské organizace stanoví řešení.

6.3.2. Chovy s intenzivní plemenářskou činností

SK se v těchto chovech bude týkat krav pouze matek býků a krav s vysokou užitkovostí. Cílem tohoto druhu SK je potvrzení vysoké užitkovosti vybraných dojnic. Vyhodnocení SK je podobné jako v předchozím případě včetně stanovených povolených limitů. Řešení vzniklých diferencí stanoví oprávněný pracovník členské organizace ICAR.

7. Zkoušky dojitelnosti (ZD)

- zkoušky dojitelnosti mohou provádět pouze osoby odborně způsobilé podle § 30 odst. 2 plemenářského zákona pracovníci oprávněných osob určení k provádění kontroly užitkovosti, kteří jsou navíc proškoleni v metodice postupu kontroly dojitelnosti,

- zkoušky dojitelnosti zjišťují celkový výdojek a dobu trvání toku mléka ke stanovení absolutního průměrného minutového výdojku,

- ZD se provádí jen u zdravých krav; vylučují se dojnice postižené zánětem mléčné žlázy a dojnice, které nedojí na všechny struky; ZD se rovněž neprovádí u krav, které jsou v říji,

- ve stájích s robotickým dojením (varianta A4R) se ZD provádí pouze v případech kdy lze zaznamenávat pouze čistou dobu dojení. Datové výstupy ze SW AMS mohou zahrnovat pevnou nebo proměnlivou dobu přípravy a takový údaj o době dojení není možný pro vyhodnocení zkoušky dojitelnosti použít,

- dojitelnost pro potřeby kontroly dědičnosti se hodnotí zpravidla u dojnic na první laktaci; u krav navržených jako matky býků je možno dojitelnost hodnotit také na II. až IV. laktaci pokud nebyla hodnocena I. laktace,

- zkouška dojitelnosti se provádí nejdříve v 50. a nejpozději ve 180. laktačním dnu,

- dojitelnost se zjišťuje pomocí mlékoměru s rekalibrovaným průtokoměrem schváleným ICARem; rekalibraci zajišťuje členská organizace ICAR 1x ročně. Před zkouškou se namátkově prověří výše podtlaku a počet pulsů dojícího stroje dle údajů výrobce,

- ZD se provádí běžným způsobem, stejným personálem jako v jiné dny, a ve stejnou denní dobu, zpravidla při provádění KU; zjištěná dojivost slouží i k stanovení množství mléka pro KU,

- doba toku mléka se v případě dojení na stání nebo na dojírnách bez SW, měří stopkami; začíná se měřit čas po nasazení posledního strukového násadce a končí ukončením průtoku mléka v dojícím zařízení. Stanovení doby toku mléka na dojírnách vybavených PC, využijí se ke stanovení doby toku mléka časy začátku a konce dojení ze SW dojírny. Během dojení se nesmí strukové nástavce zatěžovat.

- po skončení dojení se na průtokoměru odečte výdojek; výsledky, které jsou zjištěny při výdojku nižším než 3 kg, zůstávají nevyhodnocené a nepublikují se.

- na požádání je možno zkoušku opakovat; pak platí výsledek opakované zkoušky,

- hodnoty zjištěné při zkoušce dojitelnosti a potřebná data se zapisují do online formuláře modulu Dojitelnost v systému eSkot.